

Vad händer med folkbildningen i radion?

Det är fint med folkbildning. De stora bolagen, Riksradien, Utbildningsradion och TV-bolagen, ägnar stor kraft åt folkbildningen. Självklart är det så. Vid ett seminarium om folkbildningen och etermedia som i höstas hölls på Dramatiska Institutet var alla bolagens företrädare noga med att påpeka det viktiga i folkbildningen.

Är det då sant att folkbildningen gynnas i till exempel radion?

Folkbildning — fritt och frivilligt bildningsarbete vid sidan av det egentliga undervisningsarbetet (Focus 69). Det låter enkelt men är inte lätt att definiera, urskilja och förstå vad som är folkbildning och vad som inte är det.

Utbildningsradion hävdade sin roll som folkbildare på detta seminarium men vad händer egentligen med Utbildningsradion? I praktiken är bolaget ständigt hotat och försöker med hjälp av inre omorganisationer skapa en bättre "profil" mot "systerbolaget" Riksradien.

Under detta år ska radioutbudet som helhet minskas. Den radio som i framtiden ska produceras på Utbildningsradion ska ha kurskaraktär. Det blir kurser med studieplaner och möjlighet att ta universitetspoäng. I förlängningen ska det bara produceras språkkurser, distanskurser och skolprogram. De fria folkbildande programmen försvinner. Men varför? Jo, en förklaring kan vara kritik från Riksradien. Utbildningsradions program är för lika Riksradiens egna. Alltså måste de profilera sig bättre. Kurser är ett sätt att skapa UR-profil.

Vad är det då för folkbildande program som Riksradien gör? En titt i programtablåerna visar att man ger folkbildningen ett par timmar i veckan — beroende på definition och gränsdragning.

Ett sådant program är *Svar i dag. Historia att minnas* och *Vårt att veta* är förstås

också folkbildande. Men hur är det med *Doktorn har ordet* och *Trädgårdsdags*?

Det folkbildande flaggskeppet för radioledningen tycks vara *Vetandets värld*. Jo visst, men *Vetandets värld* tar helst upp aktuella skeenden och ny forskning.

Den egentliga folkbildningen finns kanske mellan *Trädgårdsdags* och *Vetandets värld*. Man får inte glömma att allt är nytt för den som inte hört det förut.

Det får inte heller bli så att satsningar på folkbildning skapas med hjälp av en omtolkning av begreppet. Då blir det som de fria TV-bolagen menade i debatten i höstas. Deras tolkning av begreppet gav att nyheter förmedlade på ett lättfattligt sätt också är god folkbildning. I så fall kanske CNN är den nya stora folkbildaren?

Vad är det som gör folkbildningen till en sådan Törnrosa-sko att man skär av tå och häl för att få den att passa? För det är väl inte så att folkbildningen har blivit en gammal snörkänga, en klenod? Ett omodernt måste, som ingen vågar skaka av sig? Ett förlegat arv från arbetarrörelse och folkhem? Tänk om folkbildningen har blivit som Konsum — något som vi alla säger oss vilja ha, men helst handlar vi på ICA.

Det är i så fall en tragisk utveckling för ett ord vars innehåll är väl värt att värna om.

Men om inte Riksradien tar Utbildningsradions tappade folkbildningstimmar och producerar nya folkbildningsprogram, kommer utbudet av folkbildning på radion att minska.

Om det inte skapas en ny redaktion för folkbildning, eller *Vetandets värld* utökas till förmån för folkbildningen, så är det risk för att den sakta försvinner bit för bit till radioarkivets hyllor.

Helen Rundgren